

Asia: VN/6550/2024

Lausuntopyyntö Kasvuyrittäjyyden ohjelmasta (sis. Mittelstand)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto Kasvuyrittäjyyden ohjelma

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut hallitusohjelman mukaisen kasvuyrittäjyyden ohjelman (sis. Mittelstandin). Lausunnonnoissa pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin.

- Onko Kasvuyrittäjyyden ohjelmaluonnoksessa tunnistettu keskeisimmät tavoitteet ja toimenpiteet mittelstand-yritysten tai pienten yritysten kasvun vauhdittamiseksi? Jos ei, niin mitä puuttuu?
- Tulisiko tavoitteiden/toimenpiteiden sisältöä muuttaa jotenkin? Lausunnon antajia pyydetään ilmoittavan ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden numeroinnin mukaisesti mahdollisesti muutettavat tavoitteet/toimenpiteet esim. 1 a
- Onko ohjelmassa tunnistettu keskeiset indikaattorit kasvuyrittäjyyden kehityksen seuraamista varten?

Keskeisten tavoitteiden ja toimenpiteiden tunnistaminen ”

Opetushallitus katsoo, että ammatillinen koulutus ja ammatillisen tutkintojen kehittämistoimet voisivat näkyä paremmin erityisesti osaamiseen ja osaavaan

työvoimaan liittyvissä toimenpiteissä sekä Opetushallitus vastuutahona. Alla olevissa kappaleissa on esitetty numerointia noudattaen täydennettäväksi ehdotetut tavoitteet / toimenpiteet.

Ehdotukset tavoitteiden ja sisältöjen täydentämiseksi

15. Huolehditaan kasvuyritysten osaamistarpeisiin vastaamisesta sekä osaavan työvoiman saatavuudesta

Kohta a) ”Lisätään alueellista ja ammatillista työvoiman liikkuvuutta mm. jatkuvan oppimisen ja tutkintoa pienempien osaamiskokonaisuuksien tarjonnan (kehittämisen) avulla...”

Kohta 15 a) Opetushallitus toteaa, että ammatilliset perustutkinnot sekä ammatti- ja erikoisammattitutkinnot rakentuvat tutkinnon osista, jotka pohjautuvat tietyn toimialan työprosesseihin, tehtäväkokonaisuuksiin ja alalla vaadittavaan osaamiseen. Tutkinnon osat ja niiden yhdistelmät ovat myös Euroopan neuvoston suosituksen mukaisia pieniä osaamiskokonaisuuksia (eng. microcredentials), lyhyitä koulutuksia, jotka palvelevat tehokkaasti työ- ja toimintaympäristön jatkuvasti muuttuvia osaamistarpeita ja tukevat jatkuvan oppimisen edellytyksiä.” Tästä syystä Opetushallitus esittää, että Opetushallitus lisätään myös vastuutahoksi.

Kohta 15 b) ”Huolehditaan korkeakoulujen tutkimuksen ja opetuksen laadusta sekä opetuksen työelämälähtöisyydestä, jotta kasvuyritysten tarpeisiin on saatavilla riittävästi osaajia. OKM”

Opetushallitus katsoo, että korkeakoulutuksen ohella myös ammatillisen koulutuksen laadusta ja työelämälähtöisyydestä tulisi huolehtia sekä nähdä ammatillisen koulutuksen merkitys osaamistarpeisiin vastaamisen näkökulmasta. Myös ammatillinen koulutus vastaa kasvuyritysten osaajatarpeisiin, sillä nyky-yhteiskunnassa osaamisvaatimukset kasvavat kaikilla koulutusasteilla ja ammatillinen koulutus tuottaa vahvoja osaajia eri

tutkintotasoisesti (perustutkinnot/ammattitutkinnot sekä erikoisammattitutkinnot).

Lisähuomiona todettakoon, että Opetushallitus toteuttaa muun muassa liiketoiminta- ja yrittäjyyden ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kokonaisuudistukset vuosina 2025–2027. Samalla ajanjaksolla Opetushallitus lisää ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin suunnitelmanmukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriön Tutkintojen kehittämistyöryhmän (TUTKE4) linjausten mukaisesti digivihreää kaksoissiirtymään edistävät tutkinnon osat, jotka on laadittu vastaamaan tunnistettuihin osaamisvajaisiin. Näiden uusien ammatillisen koulutuksen tutkinnon osien tuottaman osaamisen avulla yrityksissä työskentelevät voivat kehittää osaamistaan.

Opetushallitus esittää, että vastuutaho kohdassa 15 b) OKM:n ohella ammatillisen koulutuksen osalta olisi Opetushallitus, joka määrää tutkintojen perusteista.

Kohta 15 c) ”Lisätään korkeakoulupaikkoja sekä siirretään tutkintojen painopistettä vähitellen ammatillisesta koulutuksesta korkeakoulutukseen. Suunnataan korkeakoulutason opetusta siten, että se täyttää erityisesti (T&K intensiivisten) kasvu- ja ventialojen tarpeet. OKM (TEM)”

Kohta 15 c) Opetushallitus esittää, että tässä kohtaa olisi tarpeen myös kehittää myös polkuja ammatillisesta koulutuksesta korkeakoulutukseen.

Kohta 15 d) ”Huolehditaan ammatillisen koulutuksen työelämävastaavuudesta ja hyödynnetään alueellista ennakointityötä ja tietoa yritysten osaamistarpeista osuvamman koulutussuunnittelun ja opiskelupaikkojen allokoinnin parantamiseksi. OKM, Opetushallitus (TEM)”

Kohta 15 d) Opetushallitus esittää, että kohtaa muutetaan seuraavasti: Huolehditaan ammatillisen koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen tutkintojen perusteiden

työelämävastaavuudesta. Varmistetaan, että ennakointietoa ja yritysten osaamistarvetietoa on koottuna ja hyödynnettävissä tutkintojen perusteiden sisältöjen uudistamiseksi, koulutustarjonnan kehittämiseksi ja suuntaamiseksi sekä opiskelupaikkojen allakoimiseksi.

16. Tehdään Suomesta houkutteleva maa tehdä työtä ja investoida sekä sujuvoitetaan työperäistä maahanmuuttoa.

”Kohta 16 b) Lisätään yritysten valmiuksia ottaa vastaan kansainvälisiä osaajia ja työntekijöitä. Kehitetään erityisesti kasvuyritysten tarpeisiin instrumentteja, joiden avulla yritysten johto saa tukea kv. rekrytointeihin ja henkilöstö voi valmentautua monikulttuurisuuteen sekä jaetaan tehokkaammin tietoa olemassa olevista välineistä.

TEM, BF, Work in Finland, kunnat, työnantaja- ja yrittäjäjärjestöt”

Kohta 16 b) Opetushallitus toteaa, että kasvuyrityksiä johtavat usein myös ammatillisen tutkinnon suorittaneet henkilöt. Huomioidaan lisääntyvä työelämän monikulttuurisuus ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteiden sisältöuudistuksissa, siten että liiketoiminnan ja yrittäjyyden tutkintojen perusteisiin on määritelty ammatillista osaamista, joka edistää työelämän valmiuksia rekrytoida kansainvälisiä osaajia ja työntekijöitä. OPH voisi olla tässä asiassa vastuutaho.

Opetushallituksella ei ole lausuttavaa liittyen kasvuyrittäjyyden kehityksen seuraamisen keskeisiin indikaattoreihin.

Taivassalo Minna
Opetushallitus